

Hallands Skogsallmänning

Årsredovisning 2023

Region Halland

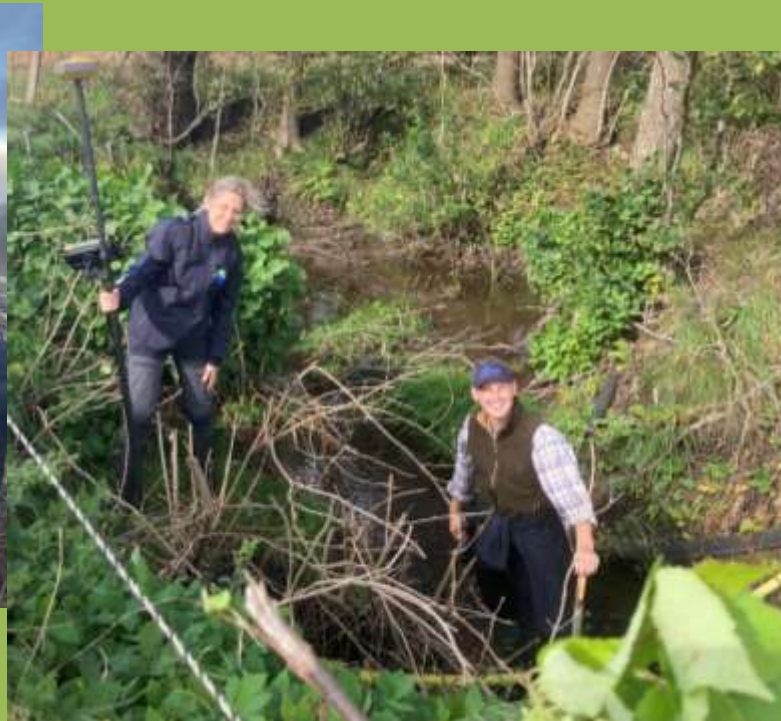
Hallands
Skogsallmänning

En del av Region Halland

Året i bilder

Samarbete med inte minst högskola och universitet blir allt viktigare. Projektet i Allgustorp har till exempel bjudit in samhällsbyggnadsstudenterna vid Högskolan i Halmstad att ge förslag till hur man kan utveckla nya aktiviteter som har koppling till skog och friluftsliv. En gråmulen, blåsig och kylig februaridag var det dags för en exkursion. Trots förhållanden kom studenterna med många fina förslag till framtidens användande av skog.

Hallands skogsallmänning förvaltar inte enbart skogsmarker utan även åkermarken på Plönninge. Här finns gott om rester efter den tidigare utbildningsverksamhetens experimenterande. Ett sådant försök var de gamla kräftdammarna som idag inte innehåller några kräftor. Här har det gjorts en förstudie om dessa skulle kunna gå att omvandla till kvävereduceringsdammar. En vacker vårdag var det fältbesök i förstudien med representanter från Hushållningssällskapet och miljökonsulter.

Så gott som hela det halländska landskapet är påverkat av människan. Ett utmärkt område att visa hur kulturlandskapet är har vi på många platser i Halland. En sådan plats som ligger på Hallands skogsallmänningens marker är Bollaltebygget. Här genomfördes med stöd av Hallands skogsallmänning en hedbränning. Dessa ska genomföras regelbundet för att ljungen ska bli aptitlig för korna som betar på ljungheden.

Hallands främsta skogliga forskningsinstitution är Tönnersjöhedens försökspark som drivs av Sveriges lantbruksuniversitet. 2023 var det 100 år sedan den invigdes och firandet genomfördes som sig bör med en skogsexkursion med deltagare från hela det skogliga Sverige. Region Halland har fördjupat dialogen med Försöksparken under året.

Det tidigare helt igenväxta naturvårdsområdet Onda åra på Allgustorp röjdes och restaurerades under hösten 2022. Redan på våren började resultatet att ses genom att orkidén ängsnyckel började blomma mer rikligt tillsammans med andra växter och blommor som trivs i de blöta markerna. Om några år har vi en orkidéäng här.

Utdikade gamla mossar står för en inte oväsentlig del av våra koldioxidutsläpp. Genom återvätning ligger koldioxiden kvar i marken. I Plönningeskogen planeras en våtmark att återställas. Detta kommer innebära att Region Hallands marker kommer att släppa ut 26 ton koldioxid mindre – per år.

Så var det så äntligen dags! Restaureringen och renoweringen av Plönninge arboretum påbörjades! De gamla bestånden har röjts, träden som dragits upp av Munkagårdsgymnasiet har planterats. Slyet som blev vid röjningen användes också för att stärka den biologiska mångfalden genom att det anlades en rishäck, eller ekohäck utmed Djupadalsvägen. Teori har förenats med praktik och i det lilla skapas ytterligare ett besöksmål i de halländska skogarna.

Att ge tillgång till områden för examensarbeten för högskolestudenter är viktigt. En landskapsarkitektstudent från SLU har utarbetat ett förslag till en framtida rastplats vid ruinen Krämarebygget på Allgustorp

Region Halland fick under året nästan 5 miljoner kronor från Tillväxtverket för att anlägga MTB-banor på tre platser i Halland. Här pågår projektering i Plönningeskogen.

Andra året med skogskollo för tjejer! Och det blev ännu bättre än förra året. Platserna fylldes snabbt och deltagarna var supernöjda! Detta är en del i Region Hallands arbete för jämställdhet och en breddad arbetsmarknad. På bilden syns en av favoritaktiviteterna. Att arbeta som arborist och få klättra i träd!

Förvaltningsberättelse 2023

Styrelsen för Hallands skogsallmänning (org.nr. 849200-0909) vill härmed avge berättelse över verksamheten under perioden 20230101—20231231, vilket är det 107:e verksamhetsåret för Hallands skogsallmänning.

Bakgrund

Landstinget beslutade 1915 att bilda en så kallad länsskogallmänning. Beslutet kom till efter att ett flertal motioner till Landstinget hade föreslagit att avsättningar skulle göras för ett bildande. Beslutet underlättades också av att det ställts medel till förfogande genom donationer från privatpersoner. Landstinget beslutade efter detta att tillskjuta medel för inköp för av så kallade kalmarker, dvs. hedmarker utan skog.

Starten av den så kallade Länsskogallmänningen hade sin bakgrund i flera olika initiativ. Arbetslöshetskrisen under första världskriget gjorde att staten ökade sina insatser för arbetslöshetsbekämpning. I detta projekt deltog även landstinget genom att bland annat finansiera beredskapsarbeten exempelvis genom kalmarksplantering. Samtidigt hade Skogssällskapet startats för att understödja bildandet av så kallade skogsallmänningar med uppgift att bekämpa hedutbredningen. Och detta var behövligt. I början av 1900-talet var nästan $\frac{1}{4}$ av länets areal hed och obrukad mark.

1915 års landsting gav ett första anslag på 10.000 kronor för inköp av kalmarker samtidigt som enskilda personer donerade ungefär lika mycket. 1916 startade den så kallade länsskogallmänningen och en skogsallmänningstyrelse tillsattes. De första markförvärven skedde redan under det första året då, det fortfarande ägda, Mästockakomplexet förvärvades. Under de kommande åren tillfördes ytterligare medel för markinköp från Landstinget och privatpersoner. Cirka 40% de tillförda resurserna härrör sig från privata donationer, 40% från avsatta medel till skogsallmänningen från landstinget och resterande markinköp har lånefinansierats. Genom åren har försäljningar skett och försäljningssumman har tillförts landstinget Halland. De ursprungliga landstingskommunala anslagen har kan därför anses vara återbetalade. De från privatpersoner donerade medlen har som förbehåll att de enbart får användas för skogsinköp och skoglig utveckling. Några förbehåll vad gäller avkastningens användande finns inte i donationsvillkoren.

Styrelse och sammanträden

Skogsallmänningstyrelsens arbete regleras via ett reglemente som antogs 1917 och som reviderades 1935 och 1970. Sedan 1971 är förvaltningsutskottet, det vill säga dagens regionstyrelse, styrelse för skogsallmänningen. Regionstyrelsen utser inom sig en skogsegendomsdelegation som handhar hela den praktiska förvaltningen självständigt. Skogsegendomsdelegation är sedan 2015 Regionstyrelsens tillväxtutskott.

Skogsegenomsdelegationen har under verksamhetsåret haft fem sammanträden varav ett var en studiedag i södra Halland. Studiedagen inleddes med ett besök på Södras demonstrationsslinga i Skavböke som visar på hur man ska arbeta med hänsyn till vatten i skogsbruket, därefter besöktes SLU på Tönnersjöhedens försökspark och sedan avslutades besöket i Bollaltebygget där både ljunghed, skogsmark och den historiska gården kom att besökas.

Mål

Styrelsen styr verksamheten genom att sätta upp långsiktiga inriktnings- och produktionsmål. Styrelsen beslutade i april 2020 om nya mål för skogsförvaltningen.

Inriktningsmål

- Skogarna ska skötas så att det är ett föredöme för skogsägarna i Halland
- Skogarna ska fungera som en arena för pedagogisk verksamhet samt bidra till utveckling, forskning och kunskapsspridning inom områdena Grön tillväxt, miljö- och klimatarbete och Hållbar samhällsutveckling.
- Avkastningen ska användas för att stödja Region Hallands arbete för utveckling inom de gröna utbildningarna samt regional utveckling, grön tillväxt, miljö- och klimatarbete och hållbar samhällsutveckling.

Produktionsmål

- Hög virkesproduktion
- Hög förräntning
- Jämn åldersfördelning
- Vägnät i gott skick
- Hänsyn till natur- och kulturvård
- Fastigheterna ska vara certifierade enligt PEFC och FSC.

Risker och riskkontroll

All verksamhet är utsatt för risker men med en aktiv riskhantering kan riskerna kontrolleras och begränsas. Kredit och motpartsrisker bedöms som låga eftersom försäljning till övervägande del sker till större marknadsaktörer. Arrenden betalas i förskott. I förvaltarens uppdrag ingår att göra marknadsanalyser och göra de förändringar i verksamheten som bedöms vara nödvändiga för att uppnå budgeterade mål med verksamheten.

Större påverkan har marknadsriskerna eftersom produktionen sker där världen är en marknad. Det gör att händelser som klimatförändringar, världspolitisk oro, krig, omfattande skadedjursangrepp eller förändrad konsumtion har påverkan på de försålda varorna. Det pågående tragiska kriget i Ukraina har till exempel en mycket stor påverkan på marknadsläget eftersom konsumtionsbehovet under 2023 varit fortsatt positivt men utbudet begränsats genom att Ryssland i princip försvunnit som

internationell virkesexportör. Det finns dock en stor oro att kriget och dess påverkan på energitillförseln i Europa kommer påverka kostnadsläget negativt på längre sikt. Lågkonjunktur, inflationstakten och därmed neddragen byggproduktion kommer med stor sannolikhet att påverka branschen negativt under de kommande åren vilket påverkar intäkts och kostnadssidan.

Skogsallmänningens likvida medel redovisas inom koncernen Region Halland. Det gör att placering av likvida medel följer de av Region Halland upprättade riktlinjerna för placeringar mm. Skogsallmanningen är medlem i Södra Skogsägarna ek. för. och har ett insatskapital hos föreningen. Inlupna försäljningsmedel finns på likvidkonto/medlemskonto tills utbetalning sker, likadant är med avsatta resurser för återplantering och skogsvård. Viss kapitalförvaltning sker inom förvaltarens finanssektion. Bedömningen är att förvaltarens finanser och finansiering är så pass god att risken i denna placering bedöms som liten.

All skogsmark är försäkrad.

Revision

Revision av verksamheten sker av Region Hallands utsedda revisorer inom revisionsuppdraget som omfattar regionstyrelsen.

Extern revision av skötseln sker via certifieringssystemet.

Förvaltning

Skogsegendomsdelegationen har via regionstyrelsens delegationsordning det fullständiga förvaltningsansvaret för skogsallmanningen och vissa övriga lantegendomar som ägs av Region Halland. Delegationen rapporterar till regionstyrelsen. Enligt skogsallmanningens reglemente ska bokslutet godkännas av fullmäktige.

Den praktiska förvaltningen av skogarna sköts genom avtal av Södra Skogsägarna Ek för. Skogsegendomsdelegationen stöts administrativt av Regionkontoret. Under början av året genomfördes en ny upphandling av skötseln och ett nytt avtal tecknades med Södra skogsägarna och trädde i kraft den 1 juli 2023. Det upphandlade skötselavtalet har sin utgångspunkt i de beslutade målen för skogsförvaltningen.

Arrenden och markupplåtelser

Åkrar och annan inägomark är till större delen utarrenderad på långa arrendeavtal och utarrenderingen sker på marknadsmässiga villkor. Samtliga marker har jakträttsupplåtelser. Till en del är också vissa upplåtelser kopplade till det regionala utvecklingsuppdraget. Exempelvis sker ett samarbete mellan jakträttsinnehavarna på Plönningeskogen och Munkagårdsgymnasiet så att skolan kan erbjuda jakt- och viltvårdsutbildningar.

Innehav

Den förvaltade marken är fördelad på följande områden

	Areal hektar	Varav uppskattad produktiv skogsareal	Lövandel i % av produktiv skogsareal	Område i % klassade som naturvård med skötsel/naturvård orört eller kombinerade mål.	Hektar naturvård
Allgustorps skog	355	306	29	23%	83,4
Uddareds skog	363	336	17	21%	70,4
Skogaby skog	725	641	10	10,6	67,4
Mästockaskogen	438	360	3	9,5	34
Lia skog	307	290	4	6,3	18,4
Plönningemarken	355	181	35	39	70,3
Höråsen	1	1	80	100	1
Totalt	2544	2115	14	16 %	343,9

Förutom Plönningeskogen så består markerna av områden som inte var skogsbeväxta vid förvärven vilket förklarar dominansen av barrträd. En förklaring till dominansen av barrträd är också att ett antal marker som varit skyddade eller har höga naturvärden har övertagits av staten i samband med naturreservatsbildningar. Över tid har dock lövträdsandelen ökat på befintliga marker.

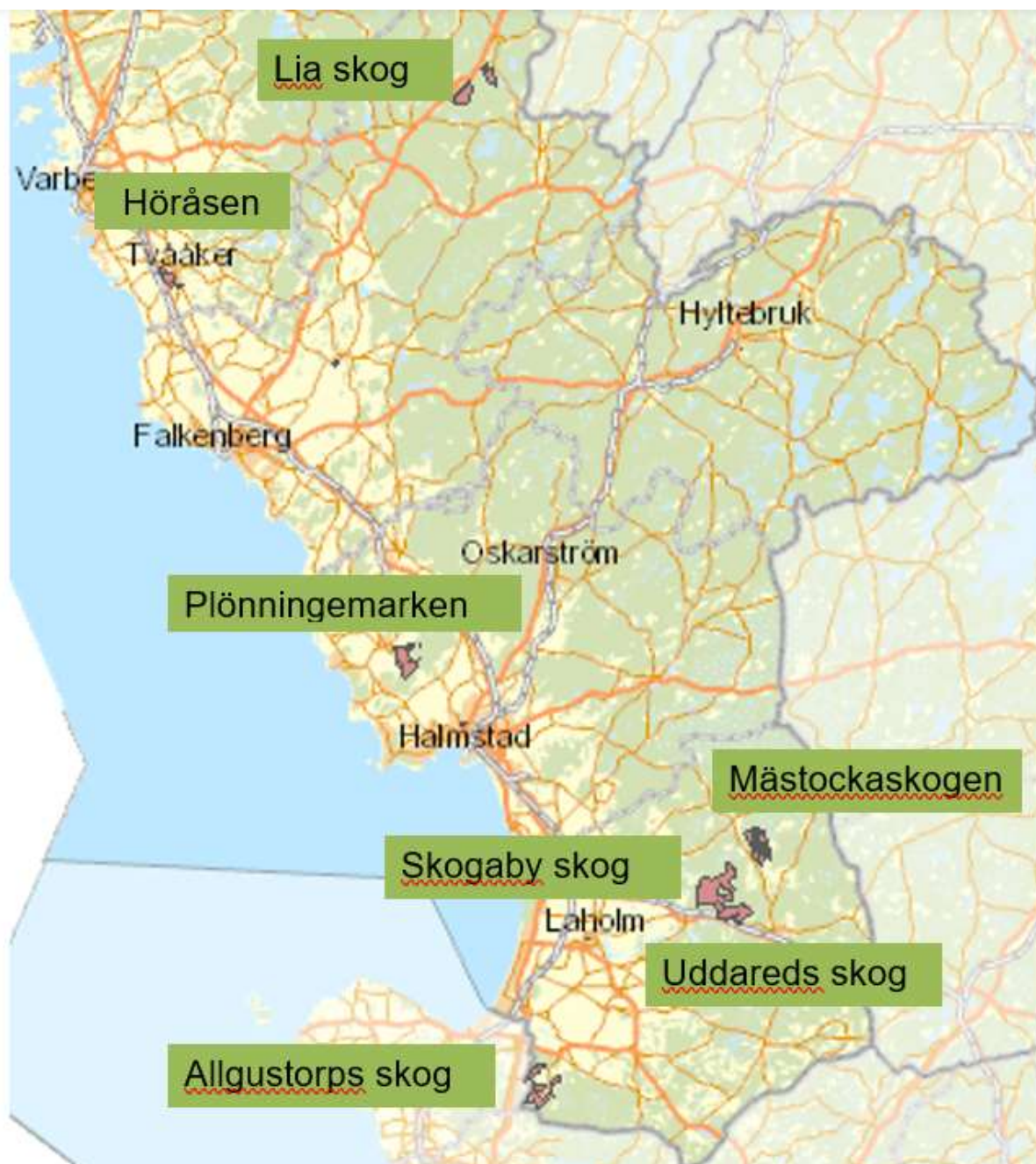
Det samlade virkesförrådet var vid årets slut 329 503 m³sk¹ med ett medeltal på 156 m³sk per hektar (år 2021 162 m³sk/hektar). Minskningen beror på att det fortfarande finns en åldersmässig skev fördelning av beståndet vilket gör att mängden avverkningsmogen skog är hög. Fortfarande slår alltså beskogningskampanjen under 1900-talet igenom. Antalet m³sk per hektar ligger dock över genomsnittet för en produktionsskog i Halland.

Övervägande del av beståndet består av gran även om betydande bestånd av ädellövskog finns inom vissa av markerna. 16 % av den produktiva skogsarealen har någon form av naturvårdsåtgärder. Med tanke på storleken på de förvaltade arealerna och de speciella halländska förhållandena är detta en hög andel. Skogsmarkerna är av historiska skäl belägna i södra och mellersta Halland med en koncentration i Laholms kommun.

Under året gav Regionfullmäktige klartecken för en försäljning av ett cirka 17 hektar stort område i Skogaby till Affärsverket Svenska kraftnät. Området ska användas för att anlägga en överföringsstation mellan stomlinjenätet och den havsbaserade vindkraften som planeras utanför Hallandskusten.

1 december övertog Skogsegenomsdelegationen hela förvaltningsansvaret för Plönninge 1:4 vilket nu även innefattar befintlig ladugårdsbyggnad.

¹ M³sk = skogskubikmeter är virkesvolymen hos ett träd eller bestånd inklusive bark men exkluderat rötter och grenar.

Skogsvård

”Skogarna ska skötas så att det är ett föredöme för skogsägarna i Halland”

Skogsvården är anpassade till ett långsiktigt bedrivet skogsbruk och sker i enlighet med de av styrelsen uppsatta målen. Upprättade skogsbruksplaner följs och skötseln sker i enlighet med certifieringarna miljöcertifieringarna PEFC och SFC.

Skogsbruksplan

Skogsförvaltningen sker i enlighet med en skogsbruksplan som antogs av skogsegenomsdelegationen 2020.

Skogsbruksplanen är ett mycket viktigt verktyg för att få en så bra vård av skogen som möjligt och omsätter styrelsens mål till handling. En skogsbruksplan är en beskrivning av skogsinnehavet och som ger förslag till skogens skötsel som gynnar både miljö, ekonomi och skogstillväxt. Planen pekar ut viktiga områden för biologisk mångfald och andra värdefulla områden med till exempel höga kulturhistoriska värden eller sociala värden.

Skogsbruksplanen är en så kallad grön skogsbruksplan och där stora hänsyn tas till en anpassad förvaltning av skogen. Den nya skogsbruksplanen inkluderar även så kallad blå målklassning. Med detta menas att även vatten och vattendrag på markerna har värderats och att hänsyn tas till vattenmiljön och naturvärden vid vatten.

Kontinuitet och trakthygge

Under senare år har det förekommit en, stundom ganska animerad diskussion om hur det svenska skogsbruket ska vara i framtiden. Diskussionen handlar då oftast om att det är kontinuitetsskogsbruk som ska införas eller om det ska fortsätta användas trakthyggesbruk – dvs. att det görs en slutavverkning och en återplantering sker på en större yta. Stora delar av Hallands skogsallmännings marker är beskogade med en inriktning på att föryngringen ska ske via trakthyggesbruk. Förändringar har dock skett kontinuerligt och de slutavverkningar som idag sker är väsentligt mindre till ytan än vad som ursprungligen planerades och fördelas över flera år eller till och med årtionden. Vid återplantering görs också bestånden sådana att det inte kommer att ske storskaliga avverkningar i framtiden. Hallands skogsallmännings skogsmarker speglar därför väl det halländska skogsbruket i stort.

Skogsbruksplanen revideras också kontinuerligt och det gör att vissa bestånd pekas ut som lämpliga för ett kontinuitetsskogsbruk. I bedömningen vilka bestånd som ska skötas via kontinuitetsskogsbruk vägs också sociala, naturvärden och ekonomiska värden in. De ädellövskogar som finns på markerna och där inga speciella naturhänsyn är utpekade sköts alltid via kontinuitetsskogsbruk.

Under 2023 gjordes revideringar av skogsbruksplanen som innebär att cirka 30 hektar kommer att skötas med kontinuitetsskogsbruk. En av anledningarna till förändringarna är att områden är och kommer att vara attraktiva för det rörliga

friluftslivet. De omställda skogarna kan också användas i Munkagårdsgymnasiets utbildning.

Avverkning och gallring ,

Åtgärd	Planerat	Resultat
Slutavverkning	10.000 m ³ fub ²	16315 m ³ fub
Gallring	2 500 m ³ fub	6979 m ³ fub
Flis/biobränsle	900 m ³ s ³	170 m ³ s

Utfallet för slutavverkning är högre än som budgeterats. Under året har gallring prioriterats vilket innebär att utfallet blivit väsentligt högre än som planerats. Det ekonomiska utfallet är väsentligen bättre än som budgeterats beroende på det goda marknadsläget.

Skogsvård (2023 ej färdigt)

Åtgärd	Planerat	Resultat
skogsodling	66 hektar	hektar 145 555 plantor
Ungskogsröjning	100 hektar	hektar
Naturvård och plantbehandling	50 hektar	hektar

Återplanteringen har i år huvudsakligen skett med barrträd. En förklaring är att avverkningarna huvudsakligen i år skett i Lia, Mästocka och Skogaby där det finns ett mycket stort barrträdsinlag sedan tidigare. Vid återplantering är dock ambitionen att öka variationen genom mer lövträd, ädellöv och andra barrträd såsom tall och hybridlärk. Mestadelen av förnygringen sker via plantering men det sker också sådd via frö. De varierade bestånden ökar därför för varje år.

Barkborrebekämpning

Barkborreangreppen är fortsatt stora men Halland har varit relativt förskonat från angrepp. Det görs ändå en kontinuerlig bevakning av skogsmarkerna för att snabbt kunna sätta in insatser.

Underhåll av vägar och marker

Sedan våren 2019 pågår en kartläggning av alla skogsbilvägar i södra Sverige syftet är att förbättra informationen om skogsbilvägarnas standard. I förlängningen ger kartläggningen ett underlag både för planeringen av skogsvård och avverkning men också ett underlag för fastighetsägarens prioriteringar av vägunderhållet. I budgeten avsattes relativt stora insatser för ett förstärkt vägnät. Underhållet av skogsbilvägnätet följer de av styrelsen uppsatta målen om ett bra och tillgängligt

² M³fub = Kubikmeter fast mått under bark. Betyder verklig volym utan bark. Vid avverkning så betalas oftast sågtimmer och massaved i kronor/m³fub.

³ M³s = Stjälpt kubikmeter (yttrevolym av tex en flishög)

vägnät. Samtidigt pågår projekt inom Region Halland som har till syfte att utveckla friluftsliv och turism i Halland och där de förvaltade skogarna är viktiga inslag i denna utveckling. Exempelvis finns det flera skogsbilvägar som också kan lämpa sig för gravel-cykling. Under de kommande åren kommer därför en fördjupad inventering göras med kartläggning som bas för att se på det långsiktiga underhålls och utvecklingsbehovet av skogsbilvägarna. Ett utvecklat friluftsliv skapar också behov av att se över parkeringsmöjligheterna i skogarna.

Åtgärderna inom skogsbilvägnätet har därför prioriterat bärighets och tillgänglighetshöjande åtgärder på befintligt vägnät. Däremot har den planerade skogsbilvägen på Plönningemarken inte kunnat utföras, bland annat för att vägområdet berör VA-ledning till Plönninge by och lantmäteriförrättningen inte har slutförts.

Det här är kanske framtiden? Den första växtsäsongen för hybridaspplanteringen på Allgustorp var bra trots den inledande torkan. Aspen växer snabbt och bildar inom några år en vacker lövskog. Hybridasp, hybridlärk och björk är exempel på trädslag som väljs i stället för gran. Det som är bra med de här trädslagen är att de är bra ur samtliga hållbarhetsperspektiv. Ökar den biologiska mångfalden och har snabb koldioxidbindning, Det sociala värdet ökar med en vacker lövskog och inte minst ger det ungefär lika hög ekonomisk avkastning som barrträd.

Utvecklingsarbete

Skogarna ska bidra till utveckling, forskning och kunskapsspridning inom områdena Grön tillväxt, miljö- och klimatarbete och Hållbar samhällsutveckling.

Skogarna ska fungera som en arena för pedagogisk verksamhet

Mål för utvecklingsarbetet

Det skogliga utvecklingsarbetet ska ske inom samtliga områden inom Hallands strategi för hållbar tillväxt med en tonvikt på området Attraktiva och hållbara livsmiljöer. Det strategiska området Utbildning, kompetens och jämlik hälsa stötts främst genom de insatser som görs för att utveckla utbildningarna på Munkagårdsgymnasiet.

Regionstyrelsens mål för Hallands skogsallmänning innebär bland annat skogarna ska bidra till utveckling, forskning och kunskapsspridning. Detta arbete har ytterligare konkretiserats under året. Region Halland är dessutom en av de samverkande parterna i det regionala skogsprogrammet för Halland och kan genom Hallands skogsallmänning i konkreta åtgärder bidra till genomförandet av det regionala skogsprogrammets målsättningar. 2022 var dock det sista året som det utgick ett statligt stöd för arbetet inom de regionala skogsprogrammen vilket innebär att arbetet under 2023 övergick till en annan fas som mer har betoning på dialog mellan de samverkande parterna.

Region Hallands arbete inom arbetet med mångbruk av skog börjar nu också rendera nationell uppmärksamhet vilket bland annat inneburit representation i det nationella nätverket för friluftsliv på andras marker. Representanter från Halland har också deltagit i olika nationella sammankomster för att bidra med erfarenheter om hur natur, skogsbruk, besöksnäring och friluftsliv kan utvecklas hållbart i hela Sverige.

Grön omställning och regional utveckling

Tillgången till konkreta utvecklingsmarker för det regionala arbetet har visat sig vara mycket värdefullt. Tonvikten har de första åren sedan de nya målen antogs 2020 har legat mycket på att skapa inspiration för en utvecklad och kvalitetssäkrad besöksnäring som i sin tur skapar förutsättningar för Hallands invånare att uppleva ett attraktivt friluftsliv. Under 2023 har också mer miljö- och klimatinriktade projekt tillkommit. Projekten som genomförs bidrar till utveckling av en halländsk skog och skogsnäring som har mångbruk som huvudprincip.

Under 2023 pågick följande projekt:

Allgustorpsprojektet - Mångbruk i värdeetrakter

Allgustorpsprojektet igångsattes 2021 och avslutas 2024 varefter de genomförda insatserna övergår i en förvaltningsfas. Projektet har jobbat brett eftersom det redan från start syntes att det fanns många dimensioner i arbetet. Praktiskt bidrar projektet till lokal utveckling och integration av olika upplevelser på Hallandsåsen som är värdefullt både ur ett miljö- såväl som besöksnäringssperspektiv. Strategiskt bidrar projektet till nya insikter om hur friluftsliv och skogsbruk, kan utvecklas regionalt men också nationellt. Projektet indelades ursprungligen i två delprojekt. Två delprojekt kunde avslutas under 2022 och 2023. Dessa var:

Delprojekt 1 som handlade om att åstadkomma ett ekonomiskt bärkraftigt skogsbruk där hänsyn också tas till omgivande naturvärden. Det innebar bland annat det gjordes en mer varierad återplantering och där valen av trädslag skett efter de tre

hållbarhetsprinciperna. Vissa delar av området används också i dag för att åstadkomma sömlösa övergångar mellan skyddad natur och produktionsskog. En myrmark restaurerades i samarbete med länsstyrelsen och sköts genom ett så kallat naturvårdsavtal. Projektdelen avslutades under hösten 2023 med att en kompletteringsplantering gjordes i det som kallas Möllers försökspark med träd som är uppdrivna av Munkagårdsgymnasiet.

Delprojekt 3 hade sin utgångspunkt att skapa ett större hänsynstagande till kulturvården i den halländska skogen. Ett mål var att utarbeta en kulturskogsbruksplan som innebar att kulturminnena blir tillgångar i ett modernt skogsbruk. Delprojekt 3 fick sitt första praktiska genomförande under 2023 genom att ett område på Allgustorp, som döpts till Möllers försökspark kompletteringsplanterades med olika sorters trädslag. I samband med kulturskogsbruksplanens genomförande upptäcktes ett område på Allgustorp som redan för 200 år sedan använts som en försökspark för nya trädslag och det var därför naturligt att återigen använda området som en plats där man testar nya trädslag som kan fungera i ett förändrat klimat. Under 2024 kommer en avverkning av barrträd ske i ett större fornlämningsområde och detta område kommer att återplanteras med löv.

Det delprojekt som ägnats störst uppmärksamhet under 2023 är delprojekt 2.

Delprojekt 2 innebär kunskapsspridning om det halländska skogsbruket genom att det anläggs informationsplatser och vandringsstråk i området och som informerar om olika aspekter inom skogsbruket och vilken viktig roll skogen har i den pågående gröna omställningen. I samband med detaljprojekteringen för lederna och informationen utarbetades tydliga utgångspunkter för hur det praktiska ledarbetet ska genomföras och som har sin utgångspunkt från strategiska och taktiska nivåer.

Väl strategiska och taktiska utgångspunkter kommer att påverka både det praktiska förvaltningsarbetet men har också bidraget till ett strategiskt utvecklingsarbete. Arbetet har inneburit att det har beskrivits metoder och arbetssätt för hur arbete med besöksanpassade naturupplevelser ska kunna byggas upp i framtiden. Under året genomfördes en upphandling av genomförandet samt miljöprövning av etablerandet. Under 2024 kommer två leder att anläggas med fyra informationsplatser.

Delprojekt 4 kommer att ha stort fokus på att utveckla friluftslivet och besöksnäringen i området. Rent praktiskt handlar det om att åstadkomma förbindelser mellan befintliga leder och friluftsområden så att områdets potential som ett besöksområde av nationell, regional och lokal betydelse tas tillvara. Genomförandet av delprojekt 4 är dock mer beroende på andra intressenters deltagande än de i de tre första delprojekten. Genomförandet påverkas också av hur exempelvis länsstyrelsen har resurser att genomföra sina utvecklingsplaner i området. Delprojekt 4 har därför haft en lägre prioritet under 2023 och ett ställningstagande får tas under 2024 om delprojektet ska göras om till ett framtida projekt och där erfarenheterna från Allgustorpsprojektet kan tas tillvara.

Råd för dialog för Hallandsåsen

Region Halland, länsstyrelsen och Laholms kommun har etablerat ett råd för dialog mellan offentliga organisationer och som rör Hallandsåsens utveckling. Rådet träffas en gång per kvartal. Målsättningen är att kunna samordna respektive insatser på Hallandsåsen eftersom det finns så många olika intressen som måste sammanvägas samtidigt som området har lokal, regional och nationell betydelse för friluftsliv och besöksnäring.

MTB och cykelleder

Det andra stora projektet som startades under 2021 var MTB och Cykelledsutveckling. Intresset för cykling i olika former har fått ett extremt ökat intresse de senaste åren och cykling som en del i destinationsutveckling har blivit en realitet. Det finns därför behov av att utveckla cyklingen ur en destinationssynvinkel men också ur ett samverkansperspektiv. Det ökade intresset för friluftsliv har gjort att konflikterna inom skogen mellan olika intressenter har ökat. Projektets målsättning är att hitta lösningar på ett mångbruk i skogen där ett modernt skogsbrukande inte hamnar i konflikt med friluftslivet och då främst MTB-cykling. Projektet kom initialt att arbeta inom fyra skogar med olika förutsättningar. Skogaby/Uddared, Mästocka, Plönningeskogen samt Lia skog men under projektets gång har en koncentration skett kring de tre sistnämnda. Projektet har därefter inriktats mot utveckling på tre skogsområden och som kommer att få lite olika inriktningar.

Under hösten 2022 skedde en utlysning från Tillväxtverket om möjligheter till investeringsmedel för cykelledsutveckling för att stärka besöksnäringen. En projektansökan gjordes också och i augusti 2023 meddelades det att projektet MTB i Halland hade beviljats 5,1 mkr. för att bygga MTB-leder i de tre skogarna. Arbetet ska ske snabbt och vara avslutat redan den 30 oktober 2024. Arbetet efter beviljandet har därför skett raskt med detaljprojektering. Projektet är indelat i tre etapper där MTB-banorna i Plönningeskogen etableras först, efter det genomförs Lia skog och sist Mästockaskogen.

Framtidens rastplatser - Regionalt ramverk för leder och faciliteter

Under flera år har det på nationell nivå bedrivits ett arbete för att åstadkomma ett nationellt ramverk för vandringsleder. Detta arbete slutfördes under 2022 och kommer att bilda underlag för upprustningen nuvarande Hallandsleden och nyetableringen av Hallandsleden kust. De två pågående projekten samt att Region Halland har tillgång till mark för försök och tester har gjort att ett arbete har igångsatts att med det nationella ramverket som utgångspunkt etablera ett regionalt ramverk som även innefattar faciliteter på de marker som Hallands skogsallmänning förvaltar. Detta innebär att en standardisering av lokala leder men också faciliteter som rastplatser, parkeringar och lägerplatser kan ske. Kan detta genomföras så skulle detta bli unikt för Halland och innebära stark del i Region Hallands vision att vara Europas bästa kustnära vandrings- och cykeldestination 2030.

Startpunkten för ett besök i naturen har visat sig allt viktigare när det gäller att tillhandahålla information men också i att skapa en trygghet för besökaren, van eller ovan, vid friluftsliv. En väl anordnad startplats innebär också att ett positivt intryck

skapas. Under 2023 anordnades därför en öppen tävling där design- och arkitekturföretag inom området fick ge förslag till hur en standardiserad startpunkt (parkering och informationsplats) skulle kunna se ut i framtiden. Två av de inlämnade förslagen har bedömts vara intressanta att arbeta vidare och utveckla i framtiden.

Den andra delen som har lyfts i detta projekt har varit hur det går att utforma rastplatser som är lämpliga för barnfamiljer, som upplevs som spännande men också praktiska i friluftsutövandet. Under 2023 utarbetade en student på landskapsarkitektutbildningen på SLU Alnarp som ett led i dennes examensarbete hur en sådan plats skulle kunna utformas.

Den tredje delen av projektet har fokuserat på service och skötsel runt områden med ett stort besöksstryck. Skisser har utarbetats för ett modulsystem för en enkel servicebyggnad, entré och uteklassrum. Modulerna kan användas i en helhet eller separat.

Plönninge arboretum, Höråsens arboretum och Möllers försökspark

2023 innebar att restaureringen av Plönninge arboretum äntligen kunde inledas. Under hösten slyrjordes området och de trädtegelningar som dragits upp i trädhuset på Munkagårdsgymnasiet kunde planteras ut. I dagsläget finns ett 40-tal trädsorter planterade i arboretumet. Restaureringsarbetet fortsätter under 2024 med ett utökat tillgängliggörande och ny information om området. Redan nu är dock området värt ett besök för inspiration och njutning.

Trädgårdsutbildningen på Munkagårdsgymnasiet fortsatte utvecklingsarbetet på Höråsens arboretum. Under 2023 har det bland annat anlagts rast- och viloplats. Höråsens arboretum har alla möjligheter, trots den begränsade ytan att bli ett viktigt praktiskt område för utbildningarna på Munkagårdsgymnasiet, inte minst nu när äntligen naturturismriktningen har kunnat etablera sig.

Inom Allgustorpsprojektet har en mindre försökspark återetablerats. Även denna med Munkagårdsgymnasiets växtmaterial som utgångspunkt. Möllers försökspark är döpt efter Peter Möller som ägde området för 200 år sedan och på platsen anlade en av landets första försöksparkar.

Dessa två arboretum och försöksparken tillsammans med den oerhört välskötta Munkagårdsparken ger Halland möjlighet att med relativt enkla medel etablera nya besöksmål som samtidigt kan användas för undervisningsändamål.

Projekt våtmarker och vattenkvalité

På Plönningemarken finns gott om exempel på försök som genomfördes inom dåvarande naturbruksgymnasiets ram. I flera fall saknades tyvärr långsiktiga underhålls- och utvecklingsplaner varför de nu enbart står som rester i landskapet efter genomförda projekt. Regionkontoret har därför fört dialog med intressenter inom jord- och skogsbruket om hur dessa områden skulle kunna användas i dagens och framtidens miljöarbete. En projektering för restaurering av Mannarps våtmarker och Plönninge kräftdammar inleddes därför så att de kunde ställas om att fungera som kvävereduceringsfällor i jordbrukslandskapet. Genomförandet är tänkt att

genomföras som ett LONA-projekt som innebär en finansiering genom nationella och EU-medel.

Våtmarkernas betydelse i klimat- och miljöarbetet har länge varit uppenbara. På Hallands skogsallmännings marker finns ett flertal områden som både speglar tidigare användning såväl som tidigare förd skogsbrukspolitik i form av äldre torvmossar och utdikade våtmarker som planterats. Dessa mossmarker har dock oftast ett ringa värde ur ett skogsbruksperspektiv men är riktiga klimatbovar genom att dikade våtmarker släpper ut mycket koldioxid. En dialog inleddes under 2023 med Skogsstyrelsen om det fanns områden som är lämpliga för en återvätning. Ett avtal har slutits om att återvätta cirka 1 hektar av en äldre torvmosse i anslutning till Plönninge kräftdammar (som planeras att bli kvävereduceringsdammar).

Dessa två projekteringar ledde i sin tur vidare till dialog med Lunds universitet, Bolmens forskningsstation och Högskolan i Halmstad om de kunde använda området som ett forskningsobjekt för vattenkvalitet och brunifiering.

Pedagogisk verksamhet

Skogens värde ur många aspekter har blivit allt mer uppenbart under de senaste åren samtidigt så har den allmänna kunskapen om skogens värde, allemansrätten och brukandet av skogen ur olika perspektiv försvagats. Detta är en generell bild för hela landet.

Skogsallmänningsens marker har under året använts för att informera om den halländska skogen men det finns behov av att fördjupa kunskapsspridningen genom ett mer systematiskt pedagogiskt arbete för att öka intresset för skogens brukande.

Utbildningskog och uteklassrum

Munkagårdsgymnasiet bedriver delar av sin praktiska skogsutbildning i Plönningeskogen men har också möjlighet att bedriva utbildningsverksamhet i övriga skogar inom skogsallmänningsen. Munkagårdsgymnasiet bedrev en omfattande skogsvård och utbildningsverksamhet i Plönningeskogen under pandemiåren vilket var mycket värdefullt för att kunna genomföra undervisningen. Under 2022 och 2023 har förnygrings och gallringsutbildning skett i Lia skog. Däremot har det genomförts röjning och gallringsarbeten i Plönningeskogen. Skogsbruksutbildningen har till exempel slyröjt områdena som ska användas till de blivande MTB-banorna.

Insatserna planeras i nära samarbete med den praktiske förvaltaren av skogen vilket möjliggör att skolan och eleverna får del av kompetens men också möjligheter att knyta kontakter och få del av modern teknik inom skogsindustrin.

Jakträttsavtalet på Plönningemarken innebär att Munkagårdsgymnasiet har möjligheter att kunna genomföra utbildningar inom jakt- och viltvård.

Hallands skogsallmänning har under året stöttat Munkagårdsgymnasiet med bland annat följande:

- Gymnasiets planering för att etablera naturturismriktningen inom utbildningen. I planeringen för införandet av utbildningen har marker anpassade för utbildningen avsatts i Plönningeskogen.
- Arbete med jämställdhetsfrågor och normkritik i de gröna utbildningarna. Ett nätverk för jämställdhetsfrågor har etablerats mellan några av landets naturbruksgymnasier och representanter från Munkagårdsgymnasiet har tillsammans med andra skogsbruksutbildningar initierat utbildningar och arbete med jämställdhetsfrågor.
- Upprustning av övningsbanan på Munkagårdsgymnasiet
- Trädprojektet. Hallands skogsallmänning har stöttat Munkagårdsgymnasiet att arbeta med klimatfrågan genom att odla fram olika sorters träd och buskar som klarar klimatförändringar men som också kan hjälpa till att förhindra sandflykt i samband med ett blåsigare väder. Träden och buskarna har under året planterats ut på några platser på skogsallmännings marker men också runt Munkagårdsgymnasiets åkermarker.

Tillgången till skogsallmännings skogar gör att skolan har mycket goda möjligheter att arbeta med utbildning inom naturturism, skogsbruk och trädgård i framtiden.

Vilken succé – skogskollot för tjejer!

För andra året genomfördes ett skogskollo för tjejer. Utgångspunkten är att jämställdhetsfrågor och attityder grundläggs tidigt och att det ska finnas möjligheter på att visa på att arbete inom det skogliga området inte behöver vara könsrelaterat. Planeringen av skogskollot har skett i samverkan med branschen, intresseorganisationer och Munkagårdsgymnasiet. Även sommarens kollo fylldes snabbt och under två dagar i juni träffades 25 tjejer för att de skulle få en bild av dagens arbete i skogen. De fick köra maskin, skjuta, klättra i träd, plantera etc i olika stationer och fick dessutom möta kvinnliga förebilder inom skogsnäringen. nationella fackmedier skrev om kollot. Utvärderingen visade också att deltagarna hade varit väldigt nöjda och förhoppningsvis så innebär detta att skogsutbildningarna blir mer jämställda i framtiden.

Förstudier för projekt

2023 har varit ett intensivt genomförandeår varför ytterligare förstudier inte har prioriterats under året.

Igenkänning och kvalitetsstandarder kan ge en ny nivå på besöket i den halländska naturen!

Region Halland arbetar tillsammans med övriga aktörer inom den halländska destinationsutvecklingen att etablera Halland som Nordeuropas bästa cykel och vandringdestination 2030. Hallands arbete inom naturturism ligger helt rätt både i tid och rum. Bedömningen är att turistströmmarna till nordeuropa kommer att öka kraftigt inom överskådligt tid och samtidigt så finns det klara tecken på att även på dagens nivåer måste turismen och besöken spridas ut på flera ställen så att besöksstillväxten sker på nivåer som naturen klarar av.

Region Halland har satt ett högt mål och det gör på alla plan pågår arbetet för att realisera målet. Hallandsleden rustas upp, ett flertal nya cykelleder och cykeldestinationer etableras och arbetet pågår att etablera den kustnära vandringsleden. Arbetet sker efter utarbetade kvalitetsstandarder. Hallands skogsallmänning bidrag i arbetet har varit att ge förslag till olika standarder för hur besökarna i den halländska skogen upplever sitt besök. Tanken är att besökaren oavsett i vilket område och till vilken aktivitet ska känna igen sig i hur startpunkter är utformade, vilken information som ges och vilka standarder som finns på de faciliteter som erbjuds.

Trygghet är ett ständigt återkommande ord när besök i naturen diskuteras. Detta togs fasta på i den inbjudna tävling om standardiserade startplatser för besök i den Halländska naturen som genomfördes 2023. Vinnande koncept togs fram av Krook och Tjäder arkitekter och innebär att det etableras standardiserade informationsplatser vid varje punkt där besöket i naturen startar.

Plats för vindskydd

Dagens vindskydd i naturen innebär att man ska vara en entusiastisk friluftsmänniska som vill övernatta i ett mörkt och oftast fuktigt vindskydd. Dagens naturkonsumenter har inte alls samma entusiasm för dessa vindskydd och efterfrågar andra servicenivåer. Hallands skogsallmänning och Region Halland hade förmånen att samarbeta med Björn Sundberg som studerar till landskapsarkitekt på SLU Alnarp. I sitt examensarbete utformade han ett förslag till vindskydd 2.0 för Krämarebygget på Allgustorp.

Genom att vidareutveckla ett koncept som "Skogen i skolan" har när det gäller byggnader för uteklassrum så utarbetades ett förslag till hur ett modulsystem skulle kunna användas när det gäller servicebyggnader på naturområden. Konceptet innebär 3 olika moduler. 1. Toalett och förvaringsbod, 2. entréport och 3. uteklassrum. Beroende på platsens behov kan de olika modulerna kombineras eller användas var för sig.

A photograph of a forest path. On the left side of the path, there is a protective fence made of vertical wooden stakes and a thick layer of dry leaves and twigs. The path is dirt and covered with fallen leaves. The forest consists of tall, thin trees, some with bare branches and some with green needles. The sky is visible through the trees.

Miljö- och klimatarbete

”Skogarna ska bidra till utveckling, forskning och kunskapsspridning inom miljö- och klimatarbete och Hållbar samhällsutveckling.”

Certifiering (färdigt)

De förvaltade skogarna är enligt av styrelsen uppsatta mål dubbelcertifierade enligt PEFC⁴ och FSC⁵. Certifieringskraven anger en miniminivå och visar inte den enskilde markägarens verkliga ambitionsnivå. Sedvanlig extern revision av certifieringen har genomförts.

Medverkan i energiproduktion

Skogsallmanningen levererade 1770 m³fub (år 2022 1798 m³fub) biobränslen/flis under 2023. Energinnehållet motsvarar 3717 Mwh (år 2022 3776 Mwh) vilket ungefär motsvarar att värma upp 310 enfamiljvillor under ett år. De på markerna belägna vindkraftverken och där vindkraftsbolagen betalar ett arrende producerar under 1 år cirka 55 gwh.

Klimatpåverkan

Skogens unika förmåga att binda koldioxid och vilken betydelse skogen har för att åstadkomma ett mer klimatneutralt samhälle är välkänt är de flesta ense om. Däremot är metoderna för att använda skogen som klimatfälla desto mer diskuterad. Inom Region Halland är den förvaltade skogen ett viktigt instrument i det interna klimat- och miljöarbetet. Detta genom att redovisa hur tillväxten i skogen tas tillvara och hur mycket koldioxid som binds upp i denna tillväxt. Hallands skogsallmanning har de senaste fyra åren försökt att göra en sammanställning över skogsbrukets påverkan och skogens kolinbindning. Metoderna för redovisningen har för varje år kunnat förfinas men förändring och förfining i redovisningsmetod gör att det är svårt att kunna göra jämförelser över år eftersom denna redovisning är i sin linda. Metoderna och forskningsunderlagen blir dock allt mer säkra för varje år.

Underlag för beräkning av koldioxidbalans i skogen

Materialet som används för att räkna ut koldioxidbalansen hämtas från skogsbruksplanen och där hänsyn tas för genomförda åtgärder under året. Statistiska underlag hämtas från Skogsstyrelsens Riksskogstaxering och information om koldioxidbindningen i träd från Skogforsk.

Den extremt goda tillväxten i den halländska skogen gör att tillväxten under lång tid varit större än vad som tas ut i årlig avverkning. Det faktum att mycket av Hallands skogar, liksom Hallands skogsallmännings, är etablerade under en ganska kort tid i

⁴ **PEFC** (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*) är ett system för [certifiering](#) av miljövänligt och resurshushållande [skogsbruk](#). PEFC garanterar inför kunder och allmänhet att PEFC-certifierade skogar sköts enligt de krav som ställs för bärkraftigt, natuvårdsanpassat skogsbruk enligt officiella kriterier som har antagits inom det europeiska skogspolitiska samarbetet [Forest Europe](#). I Sverige garanteras en effektiv kontroll av PEFC-certifierad skog, entreprenörer och företag genom revision av tredjepartscertifierare som är godkända av det oberoende ackrediteringsorganet [Swedac](#).

⁵ **FSC** (*Forest Stewardship Council*) är en oberoende, internationell medlemsorganisation. FSC uppmanar till miljöanpassat, samhällsnyttigt och ekonomiskt livskraftigt bruk av världens skogar, genom sitt certifieringssystem FSC. FSC-certifierade skogsägare ska följa nationella och lokala lagar som rör miljöhänsyn, skogsbruk och ekonomi och bindande internationella överenskommelser. FSC-skogsbrukare ska därutöver följa FSC:s särskilda regler. FSC:s hänsynsregler slår bland annat vakt om hotade djur och växter markens framtida förmåga att bära skog säkra och sunda arbetsvillkor för dem som arbetar i skogen ur folks rättigheter

skogshistorien vilket gör att 2020-talet blir en period med stora avverkningar och mycket gallringar som en effekt av stormarna Gudrun 2005 och Per 2007. Vädervariationerna har också blivit mer extrema vilket gör att tillväxttakten påverkas både positivt och negativt åtminstone på kort sikt.

Underlag för beräkning av koldioxidinlagring	2023
Levande träd vid årets början m3sk	341.982
Död ved m3sk ⁶	18.900
Sammanlagt m3sk vid årets början	360 882
Beräknad tillväxt under året m3sk ⁷	10.716
Sammanlagd död och levande	371.598
Avgår avverkning m3sk	-25.225
Sammanlagt vid årets slut m3sk	346.371
Plantering antal plantor	143.000
Avverkat virke med substitutionseffekt m3sk. ⁸	16 476

Beräknad kolinlagring i levande och döda träd

Sammanlagd kolinlagring, levande och döda träd vid årets början i ton ⁹	487 191
Årets koldioxidbindning tillväxt i ton	14 466
Nyplantering tillförd koldioxid i ton	144
Avverkning bortförd koldioxid	-34 053 ton
substitutionseffekt på 16476 m3sk. av det avverkade	6 973
Sammanlagd kolinlagring samt extern substitutionseffekt vid årets slut	474 721
Minskning/ökning koldioxid vid årets slut	-12 470

Den beräknade kolinlagringen i levande och döda träd inklusive substitutionseffekt ¹⁰ minskade med 12 470 ton under året. För att påverka kolbalansen snabbt så är målsättningen vid avverkningen till exempel att det sker en snabb återplantering med plantor som är lämpade för platsen. Fördelen med snabb återplantering är också att kolutsläppet från bar mark reduceras.

Sammanlagd kolinlagring

Sammanlagd kolinlagring	ton	Ton/hektar
Ingående värden		
Levande och död ved årets början	487 191	230
Markbundet kol vid årets början ton	213 730	101
Sammanlagt ton kol	700 921	331
Minskning ökning kol i levande döda träd ton	-12 470	
Årlig kolbindning i mark	2115	
Avgår frigöring kol i bar mark och myrmarker	-600	
Sammanlagd kolinlagring vid årets slut	690 006	
Ökning/minskning	-10 915	

⁶ Andelen död ved beräknas i Riksskogstaxeringen. Medelvärdet för andelen död ved/hektar i m3sk. beräknas till 8,9 m3sk/hektar.

⁷ Tillväxten beräknas automatiskt i skogsbruksplanen genom att kombinera bestånd, bördighet och antal träd per hektar.

⁸ Substitutionseffekten är beräknad på 0,423 på antalet m3sk träd som går att använda till produkter som har substitutionseffekt.

⁹ 1 m3sk beräknas innehålla 1,35 ton koldioxid om man räknar med grenar och rötter.

¹⁰ Substitutionseffekt är när träråvara används istället för fossilt kol eller olja vid exempelvis produktion av drivmedel, plast eller användning av trä vid husbyggnation istället för stål och betong.

Den samlade kolinlagringen (död och levande ved, markbundet kol) minskade med cirka 10 915 ton under året. På sikt kommer dock kolbalansen att återställas och öka vilket prognosen för 2030 visar.

Prognos kolinlagring 2030

	2024-01	2030-01
Levande träd m3sk	329 503	374307
Döda träd m3sk	18 900	18900
Sammanlagt	348 403	393 207
Kolinlagring i döda och levande träd	470 344	530 829
Markbundet kol	215 885	226420
Avgår frigörning kol mellan 2024-2030	-600	-3600
Substitutionseffekter 49800 m3sk	6973	21076
Sammanlagt	692 602 ton	774 725 ton
Ökning/minskning		+82 123 ton

Prognosen är alltså att med en oförändrad föryngringstakt så kommer koldioxidbindningen att öka med cirka 82.000 ton till 2030. Dessutom innebär skogsbruksplanen att andelen äldre träd och bestånd att öka från dagens 22 % av träd som är äldre än 60 år till 29% år 2030.

Naturvård och ökad biologisk mångfald 2023

Ett fåtal mindre områden i beståndet har någon form av formellt skydd. Anledning till detta är att stora arealer med skyddad natur har förts över i statlig ägo i samband med naturreservatsbildningar. Detta gör att större delen av markerna idag är att betrakta som produktionsskog. Störst skyddade område var tidigare ett område om sex hektar som ingår i kulturresevatet Bollaltebygget. Regionstyrelsen tecknade under 2022 ett naturvårdsavtal med Naturvårdsverket på ett område på cirka 13 hektar i Allgustorps skog. Området hade redan tidigare avsatts frivilligt som naturvård men får nu ett långvarigt formellt skydd. Några nyckelbiotopområden finns på markerna.

Från skogsallmännings bildande fram till 1970-talet fanns inte heller några större krav på naturvård. Detta gjorde att de i samband med nyplantering och föryngring fortsatte på den inslagna vägen och valde trädslag som gav bäst avkastning och liten hänsyn togs till de naturliga markförhållandena. Inriktningen från 1980-talet och framåt har dock varit att få ett mer varierat åldersmässigt bestånd, större miljöhänsyn, ett ökat inslag av lövträd och en ståndortsanpassning av valet av trädslag. Avverkningarna under 2023 har dock främst skett på marker som ligger i den boreonemorala zonen, dvs. i områden som är naturligt barrskogsrika varför större delen av planteringen har skett med barrträd.

I samband med framtagandet av ny skogsbruksplan så har också en värdering av vatten gjorts. Detta gör att områden som har någon form av naturvård har ökat markant. Cirka 16 procent av den produktiva skogsarealen har någon form av naturvårdsmål. I skogsbruksplanen talar om man tre olika naturvårdsmål.

- Naturvård orört – vilket innebär att man inte gör någon vård i området utan naturen får utveckla sig helt fritt
- Naturvård skötsel – vilket innebär att vissa skötselåtgärder görs för att exempelvis åstadkomma föryngring eller en förbättrad tillgänglighet.

- Kombinerade mål – vilket innebär att naturvården sker kombinerat med skötsel och med ytor med fri utveckling. Detta sker för att åstadkomma föryngring och förbättra tillgängligheten.

I samband med arbeten i skogen tillämpar förvaltaren den senaste tekniken för att åstadkomma så lite markskador som möjligt. Exempelvis så sker plantering, där det är möjligt, med hjälp av maskin. Denna metod är mer skonsam än traditionell markberedning samtidigt som man får samma tillväxteffekt.

Förutom ordinarie insatser i områden med naturvården har det under året gjorts följande:

- Ett avtal om återvätning av en tidigare torvmosse i Plönningeskogen har tecknats med Skogsstyrelsen
- En projektering om återställning av Mannarps våtmarker till de ursprungliga intentionerna har påbörjats
- En projektering har gjorts hur de tidigare kräftdamarna på Plönningemarken kan ställas om till kvävereduceringsdammar.
- En längre rishäck eller ekohäck har anlagts i Plönningeskogen för att öka den biologiska mångfalden men också att ge inspiration till anläggande av ekohäckar av privatpersoner.

Onda åra

Före och efter restaurering

2021 I samband med den planerade avverkningen på Allgustorp gjordes ett besök på den igenväxta mossen för att se om det fanns några naturvärden där. Hela området var överväxt med lågväxande vide, björk och annan sly. Här och var kunde dock den äldre vegetationen anas. Då det bland annat dök upp enstaka orkidéer som blommade. Rester efter en tid då mossen använts som slåtteräng och bete. Bedömningen var att en restaurering via ett naturvårdsavtal skulle återfå karaktären av brukad mosse. På bilden syns Södra skogsägarnas inspektör John Ling vada runt i slyet.

Fotot till höger är taget på nästan samma ställe i maj 2023 som på bilden ovan. Restaureringen skedde under hösten 2023 då den täta markvegetationen togs bort. Redan första året börjar det blomma i området. Om några år så räknar vi med att området kommer att täckas av blommande orkidéer. Rakt över mossmarken kommer det också att dras en spång så att det ska finnas möjlighet att njuta av den säregna naturen i området.

Kommunikation och kunskapsspridning

I Skogshy, mellan Laholm och Kåreel är det tänkt att anläggningen ska byggas. Foto: Johan Nilsson/TT

HALLAND

Köper mark för att ansluta vindkraft – Svenska Kraftnät miljardsatsar

1:11 min • Må se • Dela

PÅ STUBBEN

Varför ett skogsskolor för tjejer?

Jag ska vara ett av många tjejer som ska vara med på ett av de två skogsskolorna som ska byggas i Halland och som ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer.

Var är det skogsskolor?
Det är två skolor som ska byggas i Halland och som ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer. De ska byggas i Skogshy och i Kåreel och ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer.

Var är det skogsskolor?
Vi har sex skolor som ska byggas i Halland och som ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer. De ska byggas i Skogshy och i Kåreel och ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer.

Här ansluter intro – skogsskolor igen till skogsskolor som ska byggas i Halland och som ska vara en del av ett projekt som heter Skogsskolor för tjejer.

Mari Nilsson

Maria Claes/Wiggen, här med skollära Fred Zuber. Foto: TT/TT

Kommunikationsinsatser och genomslag i massmedier

Den aktivitet som hade störst medialt genomslag var Skogskollo för tjejer i juni. Initiativet uppmärksammades både lokalt, regionalt och nationellt och hade genomslag både i breddmedier såväl som i fackmedia.

Hemsida och sociala medier

Region Halland informerar om den halländska skogen och det arbete som görs på regionens hemsida. Ambitionen har varit att tydligare koppla arbetet till de uppdrag som finns i Strategin för hållbar tillväxt. Diskussioner har förts om hur de digitala informationskanalerna ska kunna användas när Allgustorps- och MTB-projekten börjar realiseras. I dagsläget finns också enklare digitala informationsmaterial framtagna för samtliga skogsområden.

Grafisk manual för information på skogsmarkerna

Inom kommunikationsområdet finns en grafisk manual utarbetad vilket innebär att leder, väghänvisningar och dylikt kommer att uttrycka en gemensam identitet och samhörigheten med Region Halland. Den grafiska manualen följer inriktningen i det pågående nationella standardiseringsarbetet för ledmarkeringar. Under året har dessutom en standard för anläggningar, faciliteter och information på Hallands skogsallmännings marker utarbetats.

Studiebesök, föreläsningar mm och dylikt

Region Hallands arbete har uppmärksammats både internt och externt varför ett stort antal studiebesök och informationsbesök har skett i skogarna under året.

Allgustorp

- Exkursion för studenter på Högskolan i Halmstad
- Studiebesök för examensarbete, SLU Alnarp
- Exkursion för deltagarna på Workshop Hallandsåsen
- Exkursion för Spoon kommunikationsbyrå med anledning av kampanjen Svaret finns i Halland.

Plönningeskogen

- Svenska kyrkans integrationsprojekt. Information om vad man får och inte får göra i skogen.
- Presentation av planerna för Plönningeskogen för Harplinge hembygdsförening.
- Exkursion med Hushållningssällskapet och Naturvårdskonsulterna för eventuell projektering av våtmarksutveckling.
- Exkursion med Skogsstyrelsen för eventuell projektering av våtmarksutveckling.
- Studiebesök MTB-Halland
- Exkursion, Munkagårdsgymnasiets personal – Plönninge arboretum
- Studiebesök av Hushållningssällskapet på Mannarps våtmarker

Höråsen

- Studiebesök för Visit Hallandmedarbetare på det blivande Höråsens arboretum.

Mästockaskogen

- Studiebesök efter Ljunghedsbränning på Bollaltebyggets Ljunghed.

Övrigt

- Rekogniseringsmöte Sonhults skolskog, Hylte
- Studiebesök LONA-projektet Klubbån i Rydö
- Studiebesök Järnmölle naturreservat och Dagsås informationsplats
- Studiebesök södra Ölands Kulturlandskap
- Studiebesök Äskhults by
- Exkursion Tönnersjöhedens försökspark i samband med försöksparkens 100 års jubileum
- Studiebesök med Skogsegendomsdelegationen på demonstrationsslingan i Skavböke, Tönnersjöhedens försökspark samt Bollaltebygget.
- Studiebesök Biskopstorps naturreservat – handikappanpassad utsiktspunkt

Nationella deltaganden

- Deltagande i panelsamtal "hur får vi till ett friluftsliv i Sverige" vid Naturvårdsverkets tankesmedja för friluftsliv i Stockholm.
- Deltagande i panelsamtal "Framtidens skog?" vid Linnéuniversitetet och skogsstyrelsens utbildningsdag om framtidens skog i ett förändrat klimat.

Informationsmöten och utbildningar

- Information om framtidens friluftsliv tillsammans med studenter på Högskolan i Halmstad
- Workshop Hallandsåsen, utvecklingen av Hallandsåsen som ett nationellt besöksmål

Publicerat

- Kroppslig registrering av landskapet – gestaltning av ett vindskydd på Hallandsåsen. Examensarbete av Björn Sundberg, SLU Alnarp
- Entré till Hallands natur. Tävlingsförslag Arkitekterna Krook och Tjäder
- Region Halland och skogen, uppdaterad informationsbroschyr, Region Halland
- Allgustorp, vandringsdestinationen! Sammanfattning av Workshop om Hallandsåsen, Region Halland

Ekonomisk redovisning

Under 2022 förändrades den ekonomiska redovisningen i syfte att åstadkomma en tydligare särredovisning av skogsförvaltning inom koncernen Region Halland. Detta arbete har fortsatt under 2023. Avkastningsreglerna har också ändrats för att så att inriktningen på avkastningen bättre motsvarar de uppsatta målen för Hallands skogsallmänning. Detta innebär att årligen görs en garanterad utdelning på 2 500 tkr. från skogsförvaltningen till anslaget för regional utveckling. Budgeteringen för regional utveckling underlättas genom denna tydlighet. Regionstyrelsen behöver dock besluta om överföring av vinst till eget kapital samt summan som ska föras i ny räkning.

Det ekonomiska resultatet speglar väl den konjunktur som rått de senaste åren. Världsmarknadsläget har inneburit extremt goda priser vilket resulterat i väsentligt högre intäkter trots att skogsvården skett enligt tidigare planering. Den extremt goda konjunkturen gör dock att Hallands skogsallmänning vid årets slut är överkapitaliserat varför det föreslås att en större utdelning görs. Denna utdelning påverkar dock inte den planerade verksamheten eller det bundna kapital som ska finnas i enlighet med donationsvillkoren.

Resultaträkning

<i>Rörelsens intäkter, belopp i tkr.</i>	<i>Budget 2023</i>	<i>Bokslut 2023</i>
Avverkning	7500	23 756
Försäljning biobränsle	0	88
Periodiserat avverkningsnetto	0	4479
Arrenden och jaktarrenden	811	723
Vindkraft	1000	423
Ersättningar och bidrag	0	66
Extraordinarie intäkt försäljning mark	0	4875
Finansiella intäkter och räntor, utdelningar	600	2488
Summa intäkter	9911	36898
<i>Rörelsens kostnader, belopp i tkr.</i>		
skogsförvaltning		
Avverkningskostnader	-1850	-1934
Periodiserat återplanteringsnetto	0	-2200
Skogsodling	-1002	-1316
Skogsvård ungskog röjning	-693	-322
Hyggesrens och underröjning	-50	-53
Plantbehandling	-250	-200
Tillverkning biobränsle	0	0
	<i>delsumma</i>	<i>-3845</i>
		<i>-6025</i>
<u>Underhålls- och nybyggnationsåtgärder</u>		
Dikesrens och hägn	-20	-18

Vägar och samfälligheter ¹¹	-900	-599
Underhållsåtgärder jordbruk	-100	-6
Underhållsåtgärder aktivitetsområde	0	
Underhållsåtgärder vatten (Mannarp)	-75	-54
<i>delsumma</i>	-1095	-677
<u>Insatser inom utvecklingsområden</u>		
Nybygge skogsbilväg, Plönningemarken	-250	0
Kulturskogsbruksplan	-25	-22
Utveckling av regional ledorganisation ¹²	-300	-18
Samarbete med Munkagårdsgymnasiet	-200	-181
Arboretum, trädprojekt	-50	-41
Kommunikation och kunskap	-200	-10
Utveckling av aktivitetsområden, Framtidens rastplatser	-300	-150
Skyltning	-25	-1
Allgustorpsprojektet	-493	-493
MTB och cykelleder	-793	-793
<i>Delsumma</i>	-2736	-1709
<u>Köpta tjänster</u>		
<i>Köpta externa tjänster</i>		
Köpta tjänster skogsförvaltning	-135	-140
Förrättningar och Lantmäteri	0	
Reducering av jaktvårdsavtal Plönninge	-15	-15
Köpta tjänster aktivitetsområde	-80	-30
<i>Köpta koncerninterna tjänster</i>		
administrationsersättning	-200	-200
Facilitering	-150	-3
<i>delsumma</i>	-580	-388
<u>Finansiella kostnader</u>		
Garanterad utdelning regional utveckling	-2500	-2500
Emmisionsinsats		-7
Insatsavdrag engång ¹³		-420
<i>delsumma</i>	-2500	-2927
Summa kostnader	-10756	-11338
Årets resultat	-845	25 560

¹¹ I kostnader för vägar och samfälligheter ingår även underhållsansvaret för Plönninge-Hambergss vägsamfällighet. En överenskommelse har funnits mellan fastighetsavdelningen och Skogsegendomsdelegationen om fördelningen av underhållskostnaden. Inriktningen var att den del som fastighetsavdelningen ansvarade för skulle överflyttas på ägaren till den försålda Plönningefastigheten. Detta har dock missats i samband med försäljningen varför Region Halland står för hela underhållsansvaret trots en 5minskad egen nytta av vägen.

¹² I samband med utredningen om en regional ledorganisation påtalades att behovet av en ledorganisation är beroende på när de större nya lederna etableras. Inriktningen är därför att ledorganisationen etableras kommande år.

¹³ I samband med ny upphandling av förvaltare ingår också ett högre insatsavdrag som i gengäld innebär en högre avkastning.

Balansräkning

<i>Tillgångar</i>	2022-12-31	2023-12-31
<i>Anläggnings- och finansiella anläggningstillgångar, belopp i tkr.</i>		
Byggnader och mark	2 000	2000
Långsiktiga placeringar	350	776
Periodiserad skogsvård ¹⁴	5 000	521
delsumma	7 350	3297
<i>Kassa och bank</i>		
Tillgodohavande koncernkonto	33 951	56049
Tillgodohavande medlemskonto Södra	3 905	6937
delsumma	37 856	62 986
Summa tillgångar	45 206	66 283
Eget kapital och skulder		
<i>Bundet eget kapital</i>		
Bundet eget kapital	27 000	27678
Insatskapital Södra	71	490
Kortfristig skuld koncernersättning	190	190
delsumma	27 261	28358
<i>Fritt eget kapital</i>		
Emissionskapital Södra	279	285
Periodiserade åtgärder 2022-2023 ¹⁵	5 000	6378
Kvarstående tidigare periodiserade åtgärder	5 236	757
Balanserade vinstmedel	693	4945
Årets resultat	6 737	25560
delsumma	17 945	37925
Summa eget kapital och skulder	45 206	66283

¹⁴ Medel avsatta för skogsvård och övriga förvaltningsåtgärder inom förvaltningsavtalet

¹⁵ Periodiserad åtgärder 2022 är fördelat enligt följande återplanteringskostnader 3475 tkr., Vägunderhåll 2378 tkr. dikesrens och hägn 200 tkr. vägar aktivitetsområden 325 tkr.

Flerårsöversikt

	2023	2022	2021	2020	2019
Rörelsens intäkter	36898	22 251	17 607	8541	6 204
Rörelsens kostnader	-11338	-15 514	-9 937	-4686	-1 890
Årets resultat	25560	6 737	7 377	3 855	4 314

Den genomsnittliga årliga avkastningen den senaste femårsperioden, exklusive extraordinarie inkomster som försäljningar, har varit cirka 8,5 mkr. Avkastningen 2023 sett till det egna kapitalet är 38,56%.

Förslag till vinstdisposition

Vid utgången av 2023 står följande medel till styrelsens förfogande

Balanserade vinstmedel	4945
Årets resultat	25 560
Summa	30 505

Skogsegenomsdelegation föreslår att till styrelsen förfogade stående vinstmedel disponeras på följande sätt:

Överföring till bundet kapital (kapital enligt donationsvillkoren) (10% av årets resultat samt extraordinarie intäkt på markförsäljning i Skogaby)	6594
Genomförd utdelning till Region Halland regional utveckling	2 500
Belastning på årets resultat för genomförd utdelning	-2 500
Extra utdelning	17500
Att i ny räkning överföra	6466

Halmstad den 28 februari 2024

Regionstyrelsens skogsegenomsdelegation

Helene Andersson

Per Persson

Elisabet Babic

Therese Stoltz

Christian Johansson

Produktion: Regionkontoret
Foto: Staffan Johansson, Magdalena Petersson
Samtliga foton är tagna på skogsallmännings
marker utom på sidorna 13 och 27 som är från Åskhults by
Bild på första sidan är tagen i Plönninge skog i samband
Munkagårdsgymnasiets röjning för MTB-lederna. Bild på sista
sidan är från Mästockaskogen

